

## POSUDEK BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTOR POSUZOVANÉ PRÁCE: **Bc. Lada Heřmanová**

NÁZEV PRÁCE: **Městské vsi a dvory města Plzně ve středověku a novověku - vývoj jejich struktury a teritorializace v zázemí města)**

TYP PRÁCE: **diplomová**

AUTOR POSUDKU: **Mgr. Ladislav Čapek, Ph.D.**

TYP POSUDKU: **vedoucí práce**

### KRITÉRIA HODNOCENÍ

1. Bylo splněno zadání práce? **velmi dobře**
2. Využití dostupných informací k tématu: **velmi dobře**
3. Formální aspekty práce (rozsah, gramatika, úprava): **velmi dobře**
4. Strukturování práce: **velmi dobře**
5. Užívání odborné terminologie a stylistiky: **velmi dobře**
6. Úroveň analýzy a syntézy dat, výběr a použití vhodných metod: **dobře**
7. Byly vyčerpány hlavní problémy tématu? **velmi dobře**
8. Zaujal student vlastní stanovisko a jak je argumentačně podpořil? **velmi dobře**

**Návrh výsledné klasifikace: velmi dobře**

Stručné zdůvodnění celkového hodnocení: L. Heřmanová si zvolila nelehké téma zaměřené na studium vývoje městských, zádušních vsí a dvorů města Plzně v průběhu středověku a novověku. V úvodních kapitolách na základě mediévistické historické literatury vymezuje městské/šosovní/vikbilní a zádušní vsi a hodnotí jejich vztah vůči městu v právní, sociální a hospodářské oblasti. V případě studia plzeňských městských/šosovních vsí navazuje již na dříve publikované texty věnované tomuto tématu (od starších prací J. Strnada a M. Bělohávkova až po novější práce P. Vařeky a kol. a M. Malivánkové-Waskové). V práci nastiňuje vývoj struktury pozemkového vlastnictví v jednotlivých etapách před a po založení



Plzně, v předhusitském a pohusitském období, po třicetileté válce až do rozpadu panství v 19. století. Neopomíjí ani důležitá privilegia, které vedly k posílení Plzně v právní a v hospodářské oblasti v průběhu středověku. V práci se objevují nicméně určité nejasnosti, které by potřebovaly podrobnější rozbor. Autorka předpokládá, že k městu náležely vždy celé vesnice, přičemž z některých pramenů vysvítá, že se mohlo jednat i o postupné získávání jednotlivých dvorů pod městský šos (např. v případě Koterova, Božkova a Lobež) a ne o celou ves, kterou město mohlo získat koupí až později. Není také jasné, kam majetkově spadají ostatní vsi v zázemí, nepodléhající městskému šosu, zda je lze zařadit všechny mezi poddanské?

Analytická část práce je zaměřena na podrobnou deskripci městských vsí, kde se zaměřuje, kromě historických zmínek a rešerše jejich archeologického a stavebně-historického poznání, na analýzu intravilánů a extravilánů vsí s využitím map stabilního katastru. Ukazuje se, že v této části leží určité slabiny práce, neboť lze polemizovat s autorkou o jednotlivých typech půdorysů vsí a plužin, neboť se ukazuje, že pozemky a katastry vsí prošly složitějším vývojem, než jak poněkud šablonovitě předpokládá autorka. K tomuto tématu chybí autorce větší vhled do problematiky historicko-geografického studia zaměřené na analýzu tvarů vesnických půdorysů, plužin a katastrů a úskalí spojené s retrogresivními metodami. Katastry a pozemky příměstských vsí byly silně ovlivněny postupující urbanizací v 19. a 20. století, kdy některé vsi byly začleněny do struktury předměstí, přičemž došlo k výrazným změnám ve tvarech plužin a katastrů. Autorka se také správně zabývala i zaniklými vesnicemi v zázemí města, neboť v některých vsích měli měšťané své dvory např. Borek, Roudná, u některých vsí (např. Kokot) získává město pozemky až po jejich zániku, nebo byly někdejší pozemky zaniklé středověké pozemky převedeny k vrchnostenskému dvoru (Týnec). Autorka u zaniklých vsí přikládá jejich archeologicky dokumentované půdorysy (u vsi Zábělá bylo v posledních letech na základy analýzy lidarových snímků doloženo, že ves má složitější půdorys, než jaký byl publikován M. Metličkou a M. Uherským). Metodicky L. Heřmanová pracovala s prostorovými informacemi a analýzou prostorových dat v GIS pro rekonstrukci vývoje městského zázemí a majetkového vlastnictví v zázemí města s cílem řešení otázek týkajících se teritorializace městských a zádušních vsí a dvorů a jejich alokace, zejména ve vztahu k typům krajiny, půd a jejich bonitě. Vytvořené výstupy - tématické rekonstrukční mapy lze považovat za kvalitní. Autorka prokázala, že struktura městských vsí ve 14. až 15. století odpovídá přibližně vzdálenosti jedné míle od centra, teprve až v polovině 16. století byly skupovány vesnice ležící mimo tuto hranici. Autorka hodnotí ekonomický a agrární potenciál městského regionu výhradně na základě literatury a bonitních tříd - využity mohly být i jiné



dostupné prameny, např. archeobotanické a palynologické (rozbory P. Kočára z archeologických výzkumů v historickém jádru města), které ukazují na spektrum plodin pěstovaných v zázemí města na příměstských pozemcích (např. v písemných pramenech jsou zmiňovány zřizované chmelnice u vsí Lobež a Skvrňan, přičemž nažky chmele jsou často doloženy v odpadních jámkách v Plzni). Většina městských vsí ale byla zaměřena na produkci obilí, které bylo prodáváno na městských trzích. V závěrečných kapitolách měl být učiněn pokus o komparaci s podobně studovanými městskými regiony (ke komparaci byly využity pouze České Budějovice, ke srovnání mohly být využity i jiná, podobně studovaná města jako Most, Beroun). V případě Plzně je překvapivá výrazná absence městských dvorů, např. ve srovnání s Českými Budějovicemi.

Kvalitu práce snižují drobné překlepy, občasné stylistické nesrovnalosti, problémy s interpunkcí. Přes tyto výtky lze práci považovat jako velmi solidní. L. Heřmanová se dobře vyrovnala s problematickými otázkami spojenými se studiem městského zázemí, složitou terminologií a s úskalím výpovědi historických pramenů. Z těchto důvodů navrhuji známku velmi dobře.

**DOPLŇUJÍCÍ OTÁZKY K OBHAJOBĚ (nepovinné):**

DATUM: 23. 5. 2019

PODPIS:

